Høgskolen i Telemark
Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

5313 Offentlig økonomi

09.12.06

Tid:	4 timer
Målform:	Bokmål og nynorsk
Sidetal:	5 inkl. forside
Hjelpemiddel:	Finanskalkulator og vanlig kalkulator (skal ha tomt minne)
Merknader:	
Vedlegg:	

Eksamensresultatene blir offentliggjort på følgende internettadresse:
http://www-bo.hit.no/af/eplanidx.htm

Oppgave 1 (teller 20 %)

Forklar følgende begreper:
- kostnadseffektivitet (effektivitet i produksjonen)
- avstemningsparadokset
- kalkulasjonspris og kalkulasjonsrente
- rettferdig fordeling

Oppgave 2 (teller 30 %)

a) Hva er definisjonen av hhv. "et rent kollektivt gode" og "et rent privat gode"?

b) Hvorfor kan en ikke forvente at rene kollektive goder blir produsert og solgt på vanlig måte i en markedsøkonomi? (Hva slags markedssvikt vil vi typisk få?)

c) Er følgende goder rene kollektive goder, rene private goder eller ingen av delene (mellomformer)?
   - Operasjon på et offentlig sykehus
   - En bro for vegtrafikk
   - Musikk på radioen
   - Et stort naturområde (eks. Hardangervidda)
   - En park i en by

Anta at to grupper av befolkningen har følgende marginale betalingsvillighet for bruk av et kollektivt gode: $MB_1 = 100 - X$ og $MB_2 = 200 - 2X$, der X måler omfanget av det kollektive godet. Anta videre at grensekostnaden forbundet med produksjon av godet er gitt ved $GK = X$

d) Hva er optimal dimensjonering (nivå på X) av dette kollektive godet?

Oppgave 3 (teller 25 %)

Kostnadene forbundet med produksjon av et gode er gitt ved $K(X) = 270.000 + 200X$, der X er antall produserte enheter.
Videre er (invers) etterspørsel etter godet definert ved $P = 1000 - X$.

a) Bestem grense- og enhetskostnader. Illustrer og karakteriser kostnadsforholdene.

b) Ser du grunnlag for bedriftsøkonomisk lønnsom produksjon av dette godet?

c) Vil du si at produksjon av dette godet kan være samfunnsøkonomisk lønnsomt? Hvilken pris vil i så fall gi høyest mulig samfunnsøkonomisk overskudd? (Se foreløpig bort fra skattefinansieringskostnader)

d) Du får nå vite at skattefinansiering generelt skaper en marginal tilleggskostnad som er beregnet til 20 øre per skattekrone, dvs. en marginal skattekostnad på 0,2 per krone. Hvordan vil dette eventuelt påvirke ditt svar under c)? (SE OGSÅ NESTE SIDE!)

Oppgave 4 (teller 25 %)

Et marked har følgende (inverse) etterspørsels- og tilbudsfunksjoner:
Etterspørsel: $P = 300 - 2X$
Tilbud: $P = 30 + X$

a) Beregn markedslikevekten.

Det innføres nå en skatt på kr. 50 per solgt enhet.

b) Finn ny markedsløsning (priser til hhv. selger og kjøper, samt omsatt kvantum) etter innføringen av denne skatten.

c) Forklar hvorfor skatten slår ut slik den her gjør på hhv. selgers og kjøpers pris. (Stikkord: skatteoverveltning/skatteinsidens)

d) Forklar hvorfor skatt generelt fører til et effektivitetstap og beregn hvor stort effektivitetstapet blir i dette tilfellet.

Oppgåve 1 (tel 20 %)

Forklar fylgjande omgrep:
- kostnadseffektivitet (effektivitet i produksjonen)
- avstemningsparadokset
- kalkulasjonspris og kalkulasjonsrente
- rettferdig fordeling

Oppgåve 2 (tel 30 %)

a) Kva er definisjonen av respektive "eit reint kollektivt gode" og "eit reint privat gode"?

b) Kvifor kan ein ikkje forvente at reine kollektive gode vert produsert og seld på vanleg måte i ein marknadsøkonomi? (Kva slags marknadssvikt vil me typisk få?)

c) Er fylgjande gode reine kollektive gode, reine private gode eller inga av delane (mellomformer)?

- Operasjon på eit offentleg sjukehus
- Ei bru for vegtrafikk
- Musikk på radioen
- Eit stort naturområde (eks. Hardangervidda)
- Ein park i ein by

To grupper av innbyggjarane har fylgjande marginale betalingsvilje for bruk av eit kollektivt gode: $MB_1 = 100 - X$ og $MB_2 = 200 - 2X$, der X måler omfanget av det kollektive godet. Vidare er grensekostnaden ved produksjon av godet gitt ved $GK = X$

d) Kva er optimal dimensjonering (nivå på X) av dette kollektive godet?

Oppgåve 3 (tel 25 %)

Kostnadene ved produksjon av eit gode er gitt ved $K(X) = 270.000 + 200X$,
der X er talet på produserte einingar.
Vidare er (invers) etterspurnad etter godet definert ved $P = 1000 - X$.

a) Finn grense- og einingskostnader. Illustrer og karakteriser kostnadstilhøva.

b) Ser du grunnlag for bedriftsøkonomisk lønsam produksjon av dette godet?

c) Vil du seie at produksjon av dette godet kan være samfunnsøkonomisk lønsam? Kva pris vil i så tilfelle gje høgast mogleg samfunnsøkonomisk overskott? (Se foreløpig bort frå skattefinansieringskostnader)

d) Du får no vite at skattefinansiering generelt skapar ein marginal tilleggskostnad som er rekna til 20 øre per skattekrone, dvs. ein marginal skattekostnad på 0,2 per krone. Korleis vil dette eventuelt påverke ditt svar under c)? SJÅ OG NESTE SIDE!

Oppgåve 4 (tel 25 %)

Ein marknad har fylgjande (inverse) etterspurnads- og tilbodsfunksjonar:
Etterspurnad: $P = 300 - 2X$
Tilbod: $P = 30 + X$

a) Finn marknadslikevekta.

Det vert no innført ein skatt på kr. 50 per seld eining.

b) Finn ny marknadsløysing (prisar til seljar og kjøpar, samt omsett kvantum) etter innføringa av denne skatten.

c) Forklar kvifor skatten slår ut slik den her gjær på respektive seljaren og kjøparen sin pris. (Stikkord: skatteovervelting/skatteinsidens)

d) Forklar kvifor skatt generelt fører til eit effektivitetstap og rekn ut kor stort effektivitetstapet vert i dette tilfellet.